

Fødevarestyrelsen

(Det talte ord gælder)

31.05.2005

J.nr.: 2005-20-269-00066/ SKPE

Samrådstale til d. 1. juni 2005 i Folketingets Udvalg for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri

Spørgsmål Y:

”Hvad kan ministeren oplyse om den danske svinetransport i Tyskland, hvor de tyske myndigheder har konstateret, at ca. 100 svin ud af 640 var døde under transporten, og hvad vil ministeren gøre for, at en sådan situation ikke gentager sig ?”

Indledning

Indledningsvis skal jeg understrege, at dyrevelfærd er et emne, der ligger regeringen meget på sinde. Vi har en klar politisk målsætning om at forbedre forholdene for dyrene. Det er da også derfor, at det af regeringsgrundlaget fremgår, at det danske samfund både har overskud og vilje til at sørge for, at dyr bliver behandlet ordentligt, ikke mindst i forbindelse med transport.

Dyr transporteres i en lang række forskellige sammenhænge. Det er landbrugets dyr, der tegner sig for langt størstedelen af transporterne, men også en del heste transporteres. Dyrene transporteres over kortere eller længere strækninger både nationalt og internationalt. Når dyr transporteres, skal en række dyrevelfærdsmæssige bestemmelser være overholdt.

Fordeling af ansvar mellem myndigheder

Det er Justitsministeriet, der er ansvarlig for lovgivningen, mens kontrollen med overholdelsen af reglerne er uddelegeret dels til politiet, dels til Fødevarestyrelsen.

Fødevareregionernes kontrol ved transport af dyr

Fødevarestyrelsens kontrol er med undtagelse af visse kontroller ved grænsen til tredjelande næsten udelukkende rettet mod landbrugets dyr og heste.

Fødevarestyrelsen er ansvarlig for, at der gennemføres kontrol, dels når dyr ankommer til slagterier eller samlesteder, dels når de udføres direkte fra besætninger, samt ved grænsen til tredjelande.

Da der i den konkrete sag er tale om eksport af dyr direkte fra en besætning, skal jeg kort ridse op, hvordan kontrollen udføres i sådanne tilfælde:

Transportegnethed:

Kontrollen består først og fremmest af en

kontrol af dyrenes transportegnethed. Ved udførsel af heste, kvæg, får, geder, svin og fjerkræ direkte fra besætninger i Danmark til et andet EU-land eller et tredjeland skal en embedsdyrlæge fra fødevareregionens veterinærafdeling kontrollere, at dyrene er egnede til den planlagte transport, inden de sendes af sted. Dette sker for at sikre, at dyrene er sunde og raske, og at de kan tåle transporten. Syge og tilskadekomne dyr må ikke transporteres.

Udførelse af kontrol:

Ved udførsel fra besætninger undersøges det enkelte dyr i forbindelse med afsendelse, i nogle tilfælde direkte mens dyrene går ombord på lastbilen. Hvis embedsdyrlægen vælger at gå om bord på lastbilen, skal håndtering af dyrene ved pålæsning kontrolleres. Samtidig skal bilens indretning og størrelse i forhold til antal dyr vurderes. Embedsdyrlægen frasorterer dyr, som ikke vurderes egnede

til den påtænkte transport.

Attesting:

Kvæg, får, geder og svin må ikke indlades til udførsel til et andet EU-land, medmindre de inden for de sidste 24 timer er synet af embedsdyrlægen, og denne har attesteret på sundhedscertifikatet, at de efter reglerne er egnede til den påtænkte forsendelse. Andre dyr skal, i det omfang undersøgelse er påkrævet, undersøges inden for 48 timer forud for udførsel.

Ruteplan:

En ruteplan skal forelægges for embedsdyrlægen på afgangstedet til godkendelse ved forsendelser af over otte timers varighed. Fødevareregionen kontrollerer ruteplanen, herunder især at planen i praksis er realistisk.

Stikprøvekontrol:

Fødevareregionerne skal herudover årligt gennemføre mindst 250 risikobaserede stikprøvekontroller, hvor der ved udvæl-

gelsen lægges vægt på risikoparametre som lange transporter af især slagtedyrl og tidligere problematiske forhold ved transportvirksomhed eller eksportør. Kontrollen kan være rettet mod alle indladningsforhold (håndtering af dyrene, transportmidlets indretning, pladskrav, ledsagende dokumenter) eller kan være i form af en kampagne, hvor enkelte elementer udvælges til kontrol.

Autorisation:

Ud over den egentlige kontrol af dyretransporterne er Fødevarestyrelsen ansvarlig for autorisation af transportvirksomheder. Enhver transportvirksomhed, der transporterer hvirveldyr i kommercielt øjemed, skal være autoriseret. Det er en forudsætning for at blive autoriseret, at den ansvarlige for virksomheden skriftligt erklærer at ville overholde gældende regler og kun lader personale, der har modtaget særlig undervisning eller besidder tilsvarende faglig erfaring,

transportere dyr. En autorisation kan trækkes tilbage i tilfælde af gentagne eller en enkelt meget grov overtrædelse.

**Forløb af transport til
Passau i Tyskland med
97 døde grise ifølge tyske
myndigheder:**

Da Fødevarestyrelsen den 19. maj 2005 blev orienteret om en meddelelse fra en tysk pressetjeneste vedrørende en transport med 97 døde smågrise fra Danmark til Tyskland, rettede Veterinærdirektøren straks henvendelse til sin tyske kollega med anmodning om en beskrivelse fra de tyske kontrolmyndigheder af den i pressen omtalte sag. Samme dag anmodede jeg Fødevarestyrelsen om en redegørelse for sagen, herunder for ansvarsplaceringen og mulige initiativer til at undgå lignende tilfælde i fremtiden. Den 23. maj 2005 modtog Fødevarestyrelsen en foreløbig tysk redegørelse udarbejdet af den tyske veterinærkontrol.

Det fremgår af den foreløbige redegørelse, at det tyske færdselspoliti den 18. maj

2005 kl. 7:30 havde rettet henvendelse til de tyske veterinærmyndigheder, idet politiet havde konstateret, at en svinetransport fra Danmark havde en overvægt på 5,28 tons i forhold til det tilladte. Da det drejede sig om smågrise, der skulle leveres til opfodning på en bedrift i nærheden, kørtes transportvognen videre til modtagebesætningen og blev aflæsset der i veterinærkontrollens påsyn. Veterinærkontrollen konkluderer, at der ud af i alt 650 talte svin var 96 døde og 4 så skadede, at de måtte aflives. De fleste døde grise fandtes på det øverste af lastbilens 4 dæk. Den gennemsnitlige vægt af grisene var ca. 35 kg.

De tyske myndigheder antager, at grisene er døde p.g.a. iltmangel og tørst.

Af det medfølgende veterinærcertifikat fremgik, at der var sket indlæsning af 639 grise i Præstø. Vognen var kørt fra

Præstø ca. kl. 9 d. 17. maj 2005. Den 18. maj 2005 kl. 02:30 parkerede de 2 chauffører vognen på en rasteplads ved Passau, hvor uro fra transportvognen foranledigede, at der blev indgivet politianmeldelse; på det tidspunkt var klokken hen i mod 5 om morgenen. Som nævnt blev den tyske veterinærkontrol tilkaldt af politiet kl. 7:30.

Den tyske veterinærkontrol har beregnet vognens tilgængelige areal til 110 m². Der var således i gennemsnit 0,17 m² til rådighed for hvert svin. I Danmark er arealkravet for transporter af smågrise til udlandet mindst 0,21 m² for en gris på ca. 35 kg. I den konkrete transport har der således været 24% overbelægning, svarende til ca. 126 grise for meget.

De tyske myndigheder oplyser endvidere, at transportvognen fra firmaet Peter Ottesen blev kørt af 2 polske chauffører.

Slutteligt oplyser den tyske veterinærkontrol, at der hos anklagemyndighederne i Passau er indgivet politianmeldelse for overtrædelse af dyreværnsloven.

**Forløb af transport til
Passau ifølge Fødevareregion
Ringsted**

I redegørelser fra Fødevareregion Ringsted er det oplyst, at transporter af ca. 700 smågrise, svarende til den der d. 17. maj 2005 blev afsendt fra Lynggårdens Svineproduktion i Præstø, udføres hver anden uge. Den ansvarlige transportvirksomhed er transportfirmaet Peter Ottesen, Blommenslyst.

Transporten blev i forbindelse med afsendelse fra besætningen kontrolleret af en embedsdyrlæge fra fødevareregionen, som inspicerede dyrene før, under og efter pålæsning af bilen. Embedsdyrlægen var oppe på lastbilens dæk én gang. Embedsdyrlægen meddelte chaufføren, at der skulle foretages nedsættelse af antal

transporterede dyr, da de var tungere end normalt, å ledes at den samlede vægt af grisene ikke overskred vægten af grise ved tidligere eksporter. Der blev derfor læsset 639 grise. Embedsdyrlægen blev oplyst om, at der var tale om en gentagelse af tidligere transporter, hvilket viste sig at være forkert, da der blev anvendt en mindre bil end normalt. Det er en ganske afgørende ting i denne her forbindelse.

Chaufføren meddelte embedsdyrlægen, at vandtankene var fyldt op.

Fødevarerregion Ringsted efterlyser i den foreløbige tyske redegørelse oplysninger om funktion og anvendelse af køretøjets ventilationssystem.

Fødevarerregion Ringsted erkender, at fødevarerregionens samlede kontrol af transporten på baggrund af iagttagelserne

på vognen burde have opdaget overbelægningen. Fødevareregionen burde derfor nærmere have undersøgt, om angivelserne af det tilgængelige areal og antallet af grise, der lovligt kunne medtages på vognen, var korrekte.

Fødevareregionen finder således, at der er sket et meget beklageligt fejlskøn, som har givet anledning til, at regionen med omgående virkning har justeret og strammet procedurerne ved eksporterne, så lignende tilfælde undgås.

Ansvarsplacering i konkret sag

Transportøren og chaufføren har haft ansvaret for transporten. I den forbindelse har Fødevarestyrelsen anmodet Fødevareregion Ringsted om at indgive politianmeldelse. Fødevarestyrelsen er enig i Fødevareregion Ringsteds vurdering af, at der ved myndighedskontrollen er foretaget et konkret fejlskøn. Myndighedernes fejlskøn har imidlertid ikke betyd-

ning for den nævnte ansvarsplacering.
Jeg har taget til efterretning, at Fødevarerstyrelsens direktør har givet dyrlægen en tjenstlig tilrettevisning for sit fejlskøn.

Fremtidige initiativer om kontrol

Jeg har anmodet Fødevarestyrelsen om straks at gennemgå eksisterende procedurer i forbindelse med håndtering af kontrol med bestemmelserne om beskyttelse af dyr under transport, så der sikres en styrket kontrolindsats på det område.

Jeg vil sørge for at styrke området på tre niveauer:

- ved et centralt og koordineret skærpet tilsyn med fødevareregionernes dyreværnskontrol

- ved udpegning af nøglepersoner på dyreværnsområdet i de enkelte fødevareregioner, som skal have erfaring med kontrolprocedurer og have særlig indsigt i

dyrevelfærdsområdet

- ved opkvalificering af medarbejderne i fødevareregionerne

Det er min overbevisning, at dette vil tilskynde til, at problemstillinger hermed kan opfanges, drøftes og løses på et tidligt tidspunkt.

Afslutning

Jeg vil også gøre opmærksom på, at jeg og regeringspartierne har aftalt med Dansk Folkeparti, at der gennemføres en analyse af dyrlægernes kontrol, ansvar og rolle i forbindelse med dyretransporter. Analysen forventes færdig i oktober 2005.

Afslutningsvis skal jeg anføre, at Fødevarestyrelsen afventer en endelig og komplet rapport fra de tyske myndigheder, som både vil blive tilsendt de danske myndigheder og EU-kommissionen.